

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 296.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tariful
și învalabil.

Manuscrisurile nu se în-
napoiacă.

„Prăbușirea clasică.”

Articolul din „Birjevaia Viedomosti.”

Am semnalat zilele trecute articolul apărut sub titlul de mai sus în ziarul semioficios rusesc „Birjevaia Viedomosti”, care conține cele mai insolente atacuri la adresa prim-ministrului României Brătianu. Iată în întregime acest articol amenințător care exprimă adevăratele gânduri ale oficialității rusești față de România:

»Tăinicele tratative, care au urmat între Roma și București încă dela începutul războiului european, au făcut ca toată lumea să creadă, că între Italia și România există o convenție diplomatică, ca împreună și odată să părăsească neutralitatea și să intre în război.

»Încă înainte de a fi declarat războiul Italia, toată presa europeană credea că ruperea relațiilor între Viena și Roma, va aduce automat din partea cabinetului Brătianu o hotărâre analogă.

»In afară de aceasta pe Adriatică au început bombardările, tiratorii italieni pătrund prin strămtorile Tirolului și prin văile râului Isonzo, iar atitudinea României a rămas tot echivocă.

»Este dar foarte lămurit că nu există nici o înțelegere între Italia și România. Ba din unele lucruri în ultimul timp s'a văzut că nu a fost nici un fel de contact între Roma și București. Intrarea în acțiune a Italiei a surprins foarte mult pe Brătianu și l-a pus într-o situație foarte dificilă. Zăpăceala guvernului român a fost așa de mare în ziua de 11 Mai, în cât a oprit ziarele să facă cunoscut publicului această senzațională veste, a hotărârei luate de Italia, astfel că publicul român în cursul celor-va zile era în absolută ignoranță, despre începerea războiului Italo-austriac.

»Tonul deplasat în care s'au dus tratativele în ultimele săptămâni cu statele din tripla înțelegere, se explică dar prin această complexă necunoaștere a lucrurilor a guvernului Brătianu. Strateg, tot așa de mic cași politician, Brătianu a dat o importanță exagerată operațiilor generalului Mackensen în Galizia și considerând că starea aliaților se găsește pe marginea prăpăstiei, s'a simțit că este salvatorul marilor puteri și a cerut ca preț pentru ajutorul lui a tot putine, condiții ne mai auzite și chiar puțin prudente. România a cerut chiar și Basarabia rusească! După cât se pare au mai fost tratative și pentru o nouă rectificare a graniței româno-bulgară; însă având în vedere cererile fundamentale, acestea trebuiesc privite ca fără importanță, totuși caracterizează liniile programului său, care se erată fără nici un Dumnezeu.

»Nereușita planului german la Galizia și declarația de război a Italiei, ar fi trebuit imediat să scoabore cabinetul Brătian de pe nouil în care se găsea pe un teren mai real, de oare-ce

pofta nemăsurată a primului ministru român avea puțină siguranță.

»Cu toate acestea nu era ușor să-și schimbe de-odată atitudinea și din domn pretențios să apară ca un umil solicitator.

»Din cauza aceasta diplomația română nu observă rătăcirea sa complexă continuând încă să se încăpățineze; numai presa română începe să bată în retragere pe toată linia. Aceasta spune, că România trebuie să se mulțumească cu compensații pe socoteala Austriei, și chiar la aceasta să se aibă în vedere granițele etnografice a poporului român. Având în vedere cen-zura aspră care stăpânește în România și care are putința să ascundă publicului chiar intrarea în acțiune a Italiei, atitudinea presei române nu putea să aibă loc, fără aprobarea d-lui Brătianu; în consecință trebuie să credem că premierul român a binevoit să se milostivească de aliați. E gata să renunțe în mod generos la »drepturile« ce le are asupra Basarabiei noastre, să renunțe la teritoriile rusești din Bucovina și la teritoriile din toate tim-purile sârbești ale Bănătuului. El se mulțumește ca România să se îndoaiească și să nu se întoiască, chiar să nu capete sub autoritatea lui ținuturi dela margini populate cu rase, cari cu mult înainte de românii au știut să se constituie în state.

Cu toate acestea d. Brătianu a cam întârziat cu generozitatea lui. Marile puteri după ce au luat act de cererile neînchipuite ale lui Brătianu, au întrerupt tratativele cu el în privința compensațiilor și întreaga lui atitudine politică a rămas suspendată în aer. Acum Brătianu, fiind lipsit de putința oficialității, nu poate să micșoreze pretențiile sale, fără să-și jignească demnitatea sa. Dacă puterile aliate i-ar fi răspuns cel puțin, că găsesc pretențiile sale inacceptabile, atunci el ar fi putut să propoie noi condiții. Puterile însă nu fac aceasta; ele pur și simplu nu i-au răspuns nimic d-lui Brătianu, dându-i în acest chip posibilitatea să rămâie cu speranțele sale mari, iar ele în schimb își continuă acțiunea lor fără a lua în seamă România.

»Marile puteri pot să prelungească tactica aceasta până la sfârșitul conflictului european, deoarece pentru ele alăturarea României în momentul de față la blocul lor a pierdut ori-ce importanță serioasă. Așa dar a rămânea România în această splendidă izolare, ar fi pentru ea cel mai mare dezastru. Și într'adevăr, cu propriile sale forțe, fără concursul aliaților, ea nu e în stare nici să ia, nici să păstreze, chiar numai Transilvania; și având în vedere populația etogenă a acestui ținut, aliații nu au nici motiv politic, nici de principii, pentru a da Transilvania României, dacă aceasta ar rămânea în afară de lupta popoarelor.

»Acest advăr stă de simplu la uitat d. Brătianu sub șgomotul bătăliei din Galizia și în mijlocul încercărilor sale aferate, de a atrage Italia în jocul său.

Demisia lui Bryan. Presa comentează cu violență retragerea secretarului de stat american Bryan și atribuie demisiunii acestui politician anglofil o mare importanță. »Pester Lloyd« scrie între altele:

»Nu s'au indicat nici motivele, cari au îndemnat pe conducătorul politicii externe a Statelor-Unite să demisioneze nici nu se spune, dacă Wilson a aprobat retragerea cerută de secretarul său de stat, astfel lumea este avizată la presupuneri. Totuși se poate admite cu mare probabilitate, că diferența ivită între Statele-Unite și imperiul german din cauza afacerii »Lusitaniei« a trebuit să producă divergențe de păreri foarte adânci între Wilson și Bryan. În orice caz în tonul aspru și pretențiile puțin cumpătate ale primei note trimise dela Washington la Berlin, după distrugerea »Lusitaniei«, era greu de ghicit spiritul senin și înclinările pacifiste ale celui Wilson, care s'a distins ca un savant caracterizat prin sentimentul de dreptate și printr-o năzuință clară după obiectivitate. Dacă guvernul german nu și-ar fi impus mai multă stăpânire de sine și liniște, decât această notă americană, ar fi fost cam greu să se evite izbucnirea unor încercături serioase.

Scrisori către un pretin tinăr.

de v. m.

Scrisoarea VIII.

Ioan Brătianu în unul din splendidele sale discursuri face amintire despre un Francez, care în fericea că s'a născut în mijlocul poporului român, unde e atât de dres și unde nu trebuie să fi un mare geniu ca să te poți afirma și să fii de folos cauzei publice.

Dacă ar fi se contruiesc tipul ideal al intelectualilor români din Ungaria, nici te n-ai căuta prin ceata mică a celor ce poartă pe fruntea lor pecetea genialității, ci lași alege din ceata sură a celor, pe cari i-am numit caractere pozitive. Idearul intelectualilor români trebuie să fie omul deștept și muncitor, care și altruist, care în cercul său de activitate — fie acela cât de mic — se născă din toate puterile ca să răspundă în jur numai lumină, dragoste de neam și îndemnuri nobile.

Un astfel de om e merit să devie un conducător. El se va niști desigur să-și și însusească toate aceste calități cari împreună fac așanumita »artă de-a

conduce«. Intre împrejurările noastre mai primitive arta asta nu pretinde ceva deosebit. Mai ales după ce direcția generală de propășire e fixată dinainte prin testamentul tacit al strămoșilor, care zice: »respect față de limba și legea noastră românească, față de datinele și credințele rămase moștenire din moștrămoși.

Aceasta e »drumul de fier«, dela care a ne abate ar însemna a ne espune pe noi înșine și poporul întreg primejdiei unei deraieri. Intre limitele aceste însă intelectualii au o latitudine destul de mare, dar și plină de-o grea răspundere, ei sunt sămănătorii ideilor generoase și mântuitoare de neam în mințile roditoare ale poporului dela sate. Ei sunt păstorii turmei, cari trebuie s'o apere cu piepturile lor de toate primejdiiile din afară, de toate încercările de alterare ale caracterului etnic al neamului.

Ei sunt sau ar trebui să fie — preoții a căror lumină să lumineze astfel în fața poporului, ca din pilda vieții lor plină de însuflețire, de muncă desintereșată și de dragoste față de tot ce alcătuiește comăra noastră sufletească, obștea întreagă să câștige îndemni și dor de înaintare și premenire.

Afară de calitățile aceste generale se mai cer dela fiecare un conducător

și unele calități speciale. Cel ce vrea să conducă un popor trebuie înainte de toate să-l și cunoască temeinic. Un neam nu se deosebește de toate celelalte numai prin limbă, port și datini ci și prin un fel deosebit de gândire și simțire. Acestea îi imprumută parfumul și farmecul deosebit.

Cel ce nu a încercat să se îmbete de acest parfum al ideii de naționalitate, cel ce nu și-a dat silința ca fie în limbă, fie în toate manifestările sufletului său să se prezente ca o pildă de elită al neamului său, nu va putea fi un adevărat conducător, ori cât de cu bună credință ar fi el de altminteale.

O altă însușire nu mai puțin esențială privește moralul conducătorului. În societatea noastră democratică, singura autoritate care se poate impune în mod durabil obștei, e aceea a unei reale superiorități morale. Idealism, sinceritate și mai presus de toate căldura credinței nestrămutate în dreptatea și în isbânda finală a cauzei pentru care luptăm, trebuie să fie pietrele unghiulare a-le sufletului nostru.

Pe deasupra tuturor acestor calități arta de-a conduce mai pretinde și o adâncă cunoaștere a oamenilor. Ceea ce am spus în scrisoarea cea dintâi despre oamenii pozitivi și negativi încă

nu e totul. Greutatea stă în felul cum avem să tratăm cu oamenii, dată fiind însemnata dosă de egoism și vanitate, care trebuie presupusă la fie care om chiar și la cel mai distins și mai pozitiv.

E greșit a crede, că am putea îndrepta pe oameni prin bicierea fără cruțare a patimilor, de cari ei de cele mai multeori nici nu-și dau seamă, necum să se indure a-le admite. Esperiența vieții m'a învățat că e cu mult mai cuminte a face apel la instinctele cele nobile ale oamenilor, încurajând și laudând ori ce încercare nobilă. Pe calea asta nu numai nu vei ațâța patimile ci vei ajunge stăpân pe ele și le vei utiliza chiar, în serviciul bunului public.

Apoi încă un sfat: Dacă vrei să nu stârnești invidia celorlalți, trebuie să încunjuți cu îngrijire până și aparerea, că toată munca ta îndreptată în spre binele public nu ar isvoră decât din un imbold de vanitate, că nu tinde decât la posturi de onoare și la gloriile ieftine ale popularității. Din potrivă cel mai bun mijloc de a desarma pe cei vanitoși, e să-i pui în frunte, sau cel puțin să dai fie căruia teren de-a să validă și ridică.

Conducătorul adevărat să se re-

tragă deci frumusețea în umbră și să se mulțumească cu satisfacția morală ce i-o dă conștiința că întreaga acțiune la urma urmei poartă totuși timbrul voinții lui, e rezultatul străduințelor lui lipsite de reclamă și egoism.

Dar trecem la o altă chestiune tot în legătură cu intelectualii români. E o chestiune gîngășe, asupra căreia am meditat nu odată ajungând însă la concluziuni când optimiste când mai pesimiste după cum îmi era și starea sufletească. Întrebarea e, că oare pătura cărturarilor români, așa cum e ea, poate corespunde fie ca număr fie ca calitate înaltei meniri ce i-e rezervată în viața neamului nostru?

La întrebarea asta nu se poate răspunde cu fraze ținute în general bună oară că »fie care neam are astfel de intelectuali pe cari îi merită« sau »intelectualii nu pot să fie nici mai bun nici mai răi decât poporul din care fac parte«. Astfel de formule nu sunt bune pentru altceva, decât să ne împedice a căuta și găsi relele, cari ne bântue și a cugeta serios asupra mijloacelor de îndreptare.

Așa spre pildă e un rău simțit de noi toți insuficiența numerică a intelectualilor români. Câteva mii de cărturari la un popor de trei și jumătate mili-

„CASSA DE PĂSTRARE” SARKAICZAI TAKARÉKPÉNZTÁR

societate pe acții în Sarkaicza (Șercăița) részvénytársaság.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului „Cassa de Păstrare” societate pe acții în Sarkaicza (Șercăița) se invită la

a IV-a adunare generală ordinară

care se va ține în Șercăița, Marți în 29 Iunie st. n. 1915, la 2 ore p. m. în localul institutului.

Obiectele de pertarctat sunt:

1. Alegerea a doi acționari pentru autentificarea protocolului.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere despre activitatea societății pe anul 1914.
3. Prezentarea bilanțului încheiat cu 31 Dec. 1914.
4. Darea absolutorului direcțiunii și comitetului de supraveghere.
5. Distribuția profitului curat.
6. Intregirea unui post din direcțiune în locul membrului Kiss Dénes cu mandat de 2 ani; eventual reorganizarea direcțiunii.
7. Intregirea unui post din comitetul de supraveghere în locul membrului Geotge Moga, cu mandat de 1 an; eventual intregirea și altui post devenind vacant.
8. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

— Conform statutelor domnii acționari, cari doresc a lua parte și a avea vot decisiv la adunare, au să depună acțiunile la cassa institutului înainte de începerea ședinței.

Meghívó.

A „Sarkaiczai takarékpénztár” részvénytársaság Sarkaiczán, folyó 1915 évi Junius hó 29-án d. n. 2 orakor az intézet helyiségében megtartandó

IV-ik rendes közgyűlésre

melyre a részvényes urak tisztelettel meghívataknak.

A közgyű és tárgyai a következők:

1. A jelezőkönny hitelesítésre való két bizalmi férfi megválasztása.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság az 1914 üzleti évről jelentése.
3. Az 1914 december 31-én lezárt mérleg előterjesztése.
4. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelőbizottság részére.
5. Az 1914 évi tiszta nyereség felosztásának a megálapítása.
6. Az igazgatóságból kilépett Kiss Dénes igazgatósági tag helyének betöltése, illetve az igazgatóságújja szervezése. 2 évi időtartamra.
7. A felügyelő bizottságból kilépett Moga György felügyelő bizottsági tag helyének betöltése illetve az esetleges megüresedendő más felügyelő bizottsági tag helyének betöltése is 1 évi időtartamra.
8. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

— A részvényes a közgyűlés megkezdése előtt az intézet pénztárába letendőek lévén, erre részvényesek felkérének.

Contul Bilanț cu 31 Dec. 1914--- Mérleg-számla 1914 dec. hó 31-án.

ACTIVA — VAGYON.		Cor. fl.	PASIVA — TEHER.		Cor. fl.
1. Cassa în număr — Pénztári készlet		1405.63	1. Capital. — Alaptőke		30000.—
2. Cambii escontate — Leszámított váltók		211220.95	2. Fond de rezervă — Tartalékalap		4589.64
3. Efecte — Érték papir.		2197.50	3. Depuneri — Betétek		22433.91
4. Mobiliar — Felszerelés.		519.15	4. Cont-Curent — Folyó számla		47546.28
5. Interese restante — Hátralékos kamatok		6200.—	5. Reescont — Visszleszámítás		114663.—
6. Bon de interese anticipate la reescont-Átmeneti visszleszámítási kam.		977.60	6. Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék		147.—
			7. Profit curat — Tiszta nyereség		9191.05
		222520.83			222520.83

Contul Profit și Perdere. -- Nyereség és veszteség számla.

SPESE — KIADÁSOK.		Cor. fl.	VENITE — BEVETELEK.		Cor. fl.
1. Interese după depuneri — Betéti kamat		1217.86	1. Interese și proviziuni — Kamatok és jutalékok		21856.88
2. Interese de cont curent — Folyó számla kamat		4204.85	2. Tace de transcrieri — Részvény átírási díjak		86.—
3. Interese de reescont — Visszleszámítási kamat		10089.91			
4. Spese, salare, chirie etc. — Költség, fizetések, házbér stb.		1643.41			
5. Contribuțiuni — Egyenes és potadó		1505.29			
6. Portó — Posta költség.		90.51			
7. Profit curat — Tiszta nyereség		3191.05			
		21942.88			21956.88

Șercăița, 31 Decembrie 1914. — Sarkaicza, 1914 évi december hó 31-én.

DIRECȚIUNEA. — AZ IGAZGATÓSÁG.

Petru Bărbat m. p. președinte — elnök.
George Ursu m. p.

Dimitrie Bărbat m. p.

Ioan G. Bărbat m. p.

Pentru contabilitate Dimitrie Bărbat m. p. könyvelő.
Alexe Bărbat m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am censurat contul prezent și l'am aprobat. — Alulirott felügyelő bizottság megvizsgálta jelen számlát és helyesnek találta.

Nicolau N. Bărbat m. p. președinte.

George Străulă m. p.

George Bărbat m. p.

Leonte Dogariu m. p.

MIHALY JENŐ

CROITOR DE HAINE BĂRBĂTEȘTI MODERNE.

BRAȘOV, Târgul inului Nr. 26, etajul I.

aduce la cunoștința On public, că pe lângă croitoria pentru bărbați, am înființat și

Croitorie pentru dame.

Confectionez ori și care îmbrăcăminte pentru dame, costume, bluze, rochi după cea mai nouă modă, pe lângă prețuri moderate.

Cu ocaziunea sezonului ce se apropie rog sprijinul Onor. public pentru amândouă întreprinderi.

COVOARE LINOLEUM PERDELE

TELLMANN & SPEIL
Târgul Grăului nr. 8.

Îngrijim și așezarea de Linoleum cu lucrători experți
Lucrările de Linoleum în Hotel Coroana sunt executate de firma de sus.

Pânzături, albituri de pat, se pot cumpăra cu prețul cel mai convenabil, în alegere mare, prețurile cele mai ieftine la

Cetiți --- Gazeta Transilvaniei.
Răspândiți

Ionel Ciucășel

croitor de haine bărbătești

Brașov,

Târgul Florilor 18.

80-80

Anunțuri

primește Administrațiunea
Gazetei Transilvaniei
cu prețurile cele mai
MODERATE.